

Alguns poemes d'Horaci.**Oda I, XI**

Tu ne quaesieris (scire nefas) quem mihi, quem tibi
finem di dederint, Leuconoe, nec Babylonios
temptaris numeros. Vt melius quicquid erit pati!
Seu pluris hiemes seu tribuit Iuppiter ultimam,
quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum, sapias, uina liques et spatio breui
spem longam reseces. Dum loquimur, fugerit inuida
aetas: carpe diem, quam minimum credula postero.

Epode II

'Beatus ille qui procul negotiis,
ut prisca gens mortalium,
paterna rura bubus exercet suis
solutus omni faenore
neque excitatur classico miles truci
neque horret iratum mare
forumque vitat et superba civium
potentiorum limina.
ergo aut adulta vitium propagine
altas maritat populos
aut in reducta valle mugientium
prospectat errantis greges
inutilisque falce ramos amputans
feliciores inserit
aut pressa puris mella condit amphoris
aut tondet infirmas ovis.
vel cum decorum mitibus pomis caput
Autumnus agris extulit,
ut gaudet insitiva decerpens pira
certantem et uvam purpurae,
qua muneretur te, Priape, et te, pater
Silvane, tutor finium.
libet iacere modo sub antiqua ilice,
modo in tenaci gramine:
labuntur altis interim ripis aquae,
queruntur in Silvis aves
frondesque lymphis obstrepunt manantibus,
somnos quod invitet levis.
at cum tonantis annus hibernus Iovis
imbris nivisque comparat,
aut trudit acris hinc et hinc multa cane
apros in obstantis plagas
aut amite levi rara tendit retia
turdis edacibus dolos
pavidumque leporem et advenam laqueo gruem
iucunda captat praemia.
quis non malarum quas amor curas habet
haec inter obliviscitur?
quodsi pudica mulier in partem iuuet
domum atque dulcis liberos,
Sabina qualis aut perusta Solibus
pernicis uxor Apuli,
sacrum vetustis exstruat lignis focum
lassi Sub adventum viri
claudensque textis cratibus laetum pecus
distanta siccet ubera

Oda I, XI

No vulguis, és pecat saber-ho, quina fi a mi, quina a tu
els déus ens donaran, Leucònoe, no cerquis el futur
en els nombres Babilònics. Molt millor serà patir qualsevol cosa!
tant si Júpiter en envia més hiverns com si aquest és el darrer,
el que ara debilita el mar Tirrè contra les roques foradades:
tinguis seny, purifica els vins, i en la curta vida,
talla la llarga esperança. Mentre parlem, el temps haurà fugit:
aprofita el moment, i poc confiis en el que vindrà.

Epode II

Feliç aquell que lluny dels negocis,
cultiva les heretats amb els seus bous,
com els antics humans feien,
lliurat de tot deute,
i ni és despertat com soldat per la corneta,
ni tremola per la mar irada,
evita el foro i les superbes vil·les
dels poderosos ciutadans.
Llavors o bé empelta pollanques
amb els antics ceps de les vinyes,
o bé esguarda les vaques errants
a la llunyana vall
mentre va esporgant les supèrflues
branques amb la falç.
O guarda l'espessa mel en ànfores pures,
o xolla les indefenses ovelles;
o, quan la tardor aixeca el cap
amb els dolços fruits de l'hort,
gaudeix collint les empeltades peres
i el raim cobert de púrpura,
per obsequiar-te a tu, Priap, i a tu
pare Silvà, protector de les fites.
Ara gaudeix jeient sota l'antiga alzina
ara entre la ferma herba
mentre les aigües llisquen entre les altes ribes,
els ocells piulen queixosos en els boscos
i el soroll del fullatge ressona en les aigües
tot això convida a somnis lleugers.
I quan l'hivern de Júpiter Tonant
envia pluges i neus,
o empeny per tot arreu amb l'ajuda dels gossos
els senglars cap als parany preparats
o desplega imperceptibles xarxes amb fràgils bastons
trampes per a tords salvatges
i captura amb llaç la temorenca llebre i la fugissera grua
com agradables trofejos
qui no oblidaria totes les penalitats que tingui d'amor
en aquest indret?
Però si la virtuosa muller ajuda
en la cura de la llar, i dels dolços fills
com una Sabina o com la dona
abrasada pel sol del lleuger Apuli
encèn el sagrat foc amb velles soques
en el moment de l'arribada del seu fatigat espòs
i del xiroi ramat tancat en les cledes
muny les fardides mamelles
i treu el dolç vi novell de la tenalla
mostra menges no comprades:
No em complaurien les ostres de Lucrina
ni el rèmol ni l'escaro
si aquells l'hivern els hagués dipositat
en aquesta mar agitada pels vents de llevant,
Ni la gallina africana que baixi al meu estómac
ni el jònic francolí

et horna dulci vina promens dolio
dapes inemptas adparet:
non me Lucrina iuverint conchylia
magisve rhombus aut scari,
siquos Eois intonata fluctibus
hiems ad hoc vertat mare,
non Afra avis descendat in ventrem meum,
non attagen Ionicus
iucundior quam lecta de pinguissimis
oliva ramis arborum
aut herba lapathi prata amantis et gravi
malvae salubres corpori
vel agna festis caesa Terminalibus
vel haedus ereptus lupo.
has inter epulas ut iuvat pastas ovis
videre properantis domum,
videre fessos vomerem inversum boves
collo trahentis languido
positosque vernas, ditis examen domus,
circum renidentis Laris.'
haec ubi locutus faenerator Alfius,
iam iam futurus rusticus,
omnem redegit idibus pecuniam,
quaerit kalendis ponere.

m'agradaran més que el fruit recollit
de les farcidíssimes branques de les oliveres
o que l'agriella, amiga dels prats
o que les malves, saludables pel cos del malalt
o bé la cordera sacrificada en les festes terminals
o bé el cabrit arrabassat al llop.
Quin goig que fa veure les ovelles que han pasturat
tornant a casa ,
veure els fatigats bous que arrosseguen les arreus
sobre el lànguid coll
i veure els esclaus, una munió quan la casa és rica,
posats al redòs de la resplendent Llar.
Tot això va dir l'usurer Alfi,
a corre cuita es farà pagès,
recollí tots els diners als idus,
deleix de prestar-los a les kalendes.

Trad. Josep Rodríguez Perisé